

Jul i näsan

Nu kommer julen med saffran, nejlikor, mandel och mandarin, snöiga morgontidningar, stearinljus och våta yllesockor.

December månad är en lovsång till doftsinnen och jag avundas människor med rejält organ.

I min hemby finns en kvinna som bara genom att lukta på människor kan avgöra vilket arbete de har. Lukterna av trä, järn, färg och läkemedel ångar ur i kläderna säger hon. ”Jag vet mycket om byn”, säger hon inåtvänt.

Ibland blir jag avundsjuk på hundarna. Grannens hund sniffar entusiastiskt på trottoarer, stenar, träd och har strax klart för sig att här passerade *Jackie, klockan 17, ung hona, får hormonbehandling p.g.a. en åkomma i blåsan, välnärd, gladlynt och intresserad av en vän.*

Dofterna sänder signaler till det andra könet. Vissa modemedvetna kvinnor i New York och Stockholm använder en parfym som heter Pheromone och kostar 10.000 kronor för några hundra gram. Dess tillverkare vill inte specificera vilka feromoner, det vill säga könshormoner - som ingår i den, men nu har man funnit galtferomoner i parfymen! Forskarna har visserligen nyligen lyckats isolerat mänskliga feromoner men det går tydligen lika bra med galtferomoner då vi män är så lika svin! Och ni kvinnor så loka suggor.

Visionen av en ung generation kvinnor som går omkring med galtferomoner på huden är säregen. Allt går väl så länge de rör sig i stadsmiljö. Men ve den grupp unga kvinnliga turister som besökte en grisfarm i Bud Lake, New Jersey. Det blev kaos bland grisarna och de var tvungna att fly från en hord skriande och kärlekskranka suggor som bröt sig ur alla inhägnader.

Dofter kan också lura oss till omedvetna handlingar. Det finns en sprej för bilhandlare som luktar ”ny bil”, så att köparen känner

sig nöjd med att ha köpt den värsta gamla rishög.

Fastighetsmäklarna sprutar ibland kakbaksarom i köket innan de visar det för en kund. I amerikanska shoppingcentra tillsätts artificiell pizzadoft till luftkonditioneringen så att kunderna får lust att besöka restaurangerna.

Doftkulturerna är mycket olika. I Europa vill man dofta lustfyllt och "franskt", i USA frågar man efter djärvare dofter och i Sydamerika ännu starkare saker. I Venezuela innehåller golvrengöringsmedlen tio gånger så mycket tallbarrsdoft som i Europa.

Visste ni att parfym doftar intensivast alldeles innan ett oväder vid lågt lufttryck.

Jag tycker vi borde kunna uppleva gamla seder till doftens ära. Grekiska författare rekommenderade pepparmynt för armarna, timjan för knäna, kanel och rosendoft för kinder och bröst, mandelolja för händer och fötter samt mejram för hår och ögonbryn. En vandrande kryddhylla.

Till Sveriges arkitekter vill jag säga: varför inte återuppliva den tusen år gamla manchuriska seden att blanda rosendoft och mysk i murbruket. När vårsolen sedan efter en lång vinter värmdes upp husen frigjordes de underbaraste dofter. Tänk er ett Flen som doftar viol och ett Enköping där man känner doften av pepparrot på flera kilometers håll.

Själv doftar jag räligen efter att ha hoppat i de halvfrusna lövhögarna.

Lasse Eriksson, i doftens månad